

III. T ó l d a l é k.

Költ Augustus 6-dik napján. 1805.

H i r d e t m é n y

A' Georgikon Inſtitutumban jövő Auguſtus Hónapnak végével el üreſülendő két Praktikiſi Stipendiumokról.

Kefzthelyen Nemes Zala Vármegyében [helyhezte-
tett Mezző Városban Georgikon nevezete alatt fel-
állittatott Gazdasági foglalatoflágot tárgyazó Major-
ban e' moſt folyó 1805-ik eſztendőbeli jövő Augu-
ſtus hónapnak végezetével két Stipendiumok üreſſen
fognak maradni; mellyeknek el nyerésére alkalma-
toſflág lévén a' nevezett Georgikon részéről minden
ollyas Ifjakknak, kiknek az említett Stipendiumoknak
meg nyerésére, 's ettül fogva a' Gazdaság meg ta-
nulására, 's abban ſzerzett Tudományok után Gazda-
ſági Tifziségre kedvek volna, jelentetik: hogy ma-
gokat következő September, és October hónapokban
a' Georgikonbeli Elöljároknál ſzemélyeſſen, vagy irás
által bé jelentsék. — A' Gazdaságot tanuló illyes if-
juban, akár melly vallású, ſzületésü, vagy nemzet-
béli légyen is, az meg kívánandó tulajdonságok ezek:
hogy ő a' Philoſophiát, vagy leg alább az alsóbb hat
Deák Oſkolákat jól el-végezte, Deák, Magyar, és
Német Nyelveken írjon, és beſzéljén; az el vége-
zett tanulásáról, 's jó maga viſeletéről hiteles bi-

zonyság, és ajánló levelet mutasson; végre ép, és egésszéges testü legyen. E' fzerént azon két Ifjakkak, kik az el üresülendő Stipendiumoknak el nyerésére alkalmasoknak fognak találtatni, életmódra, és ruházatjára (szabad szálláson, fűtésen, és gyertyán kívül) első esztendőre 140, másodikra 150, harmadikra 170 forint adattatik, 's egyfzersmind arról, ha az három esztendő, a' meddig a' Cursus szokott tartani, dítséretes elő menetellel elvégezendik, hogy gazdasági Tifztségre emeltetnek, bizonyossá tétetnek. —

Minden egyéb Ifjakkak is, a' kik akár önnön költségeken, akár más Jóltevők, vagy Attyokfiai segedelmével a' Georgikonban tanittandó Gazdaság-béli Mathematica, és Physico Veterinariai Tudományokat tanulni, 's magokat a' külső Gazdaságbeli tárgyakban is gyakorolni akarják, valamint eddig, úgy ezután is (a' Georgikonbéli Előljároknaál meg teendő bé-jelentés után) mind ezekre való bé járás, 's kinek kinek tzeljához képpest válaftandó Tudományoknak hallása minden fizetés nélkül szabad lészzen. Ázidegen Ifjak, vagy úgy nevezett külső Praktikánsok két rendbéliekre osztatnak fel, olyanokra t. i. kik Jóltevők, Uraságok, Szülők, vagy attyokfiai által olly ezéiből küldetnek ide, hogy alkalmas mezei gazdákka vagy Gazdaságbeli Tifzviselőkké formáltatfianak; és olyanokra, a' kik ezen Institutumot tsupán önnön tetzfesekből, és Tudománybeli vágyodásokból, meg látogatják, és itten mulatnak. Az első rendbéliek valamint Tudományaikból különös, és közönséges Exameneket tenni tartoznak, úgy az elő forduló gazdaságbeli foglalatosságok körül is kiváltképpen alkalmaztatnak, hogy ez által mind magok, mind az

őket ide küldő Uraságok, Jóltévők, és Szülők fel-tett tzeljokat annál bizonyosabban elérjék, a' Georgikon pedig azok várakozásának, kik eránta ezen tekintetben is bizodalommal viseltétnek, meg-felelheszen. — A' málik rendbéliek pedig magokat tanulásokra és a' Gazdaságbéli gyakorlásokra nézve tetfzések szerént és környülállásokhoz képest nagyobb vagy kisebb mértékben adplicálhatják, ha tsak egyébberánt külső és erköltsbéli magok viselete a' betsülettel, és a' Georgikon törvényeivel meg-eggyez.

Mínthogy ezen Institutummal az úgy nevezett Pristalceum is, avagy egy olly Tanító intézet, mellyben jövendőbéli Fiscálisi hivatalra vágyodó Ifjak magokat el készíthetik, öfzve kaptsoltatott, azoknak a' lík arra alkalmatoflak, 's kedvek vagyon, hasonlóképpen meg engedtetik az e' részben meghatározott Tudományokat tanulni, és egyfzersmind magokat a' Jurisdictionalis praxisban az itten lévő Fiscálisi Hivatal mellett gyakorolni.

A' Tárgyak, mellyek az említett Gazdaságbéli Majorban vagy is Georgikonban elő adatnak, e' következendők, úgymint :

1) A' Gazdaságbéli Curfusban :

a) Élet, Takarmány, Kertivetemény, Kereskedeésre, 's fel dolgozásra való plánta, gyümöltsfa, szőlő, és erdő mívelés, Ló, Szarvasmarha, Birka, Ketske, Disznó, Tengeri és Selem nyulak, szárnyas Baromfi, Méh, Selyembogár tenyésztése, vadátzat és halátzat, végre tüzelni való zsombék vályognak (Torfnak) áfása, és készítése.

b) Mind ezek körül elő forduló mesterségek tudománya avagy Technologia, nem külömben a' belső házi szertartásnak takarékosága, úgymint Kenyér-

fűtés, Pálinka égetés, Ser-főzés, méz égetés, Tégla vetés, Borokkal való bánás, Etzet tfinálás, hus füstölés, gyertya mártás, szappan készítés, a' méznek és viasznak elválasztása, selyem legombolítás, s. a. t.

2. A' Mathematicus Cursusban :

a) Számvetés az ép számokban; a' közönséges, és tizedes darab számok; Ratio, Proportio, Arany Tárfafág, és Kamat, vagy Interest Regulája; pénz váltás; a' Nyereségnek vagy Kárnak számolása, Tserelés, a' pénzel való kereskedés, Algebrának Fundamentomi; Geometria, és Stereometria, a' Conica Sectiók.

b) Trigonometria plána, a' practica Geometriával; Mechanica, és Hydrotechnia.

c) A' Városi és paraszti építés mestersége, Gazdaságbeli és kettős számadás módja, és számvevés mestersége.

Egyfzersmind ezek mellett a' Földmérés, és építésbeli Rajzolás.

3. A' Physico-Veterinariai Cursusban :

a) Közönséges Természeti Historia a' plántáknak Physiologiájával együtt, a' gazdaságbeli Mineralogia, Zoologia, és Botanica fővélzi ki-járásokkal egybe kötve. Azon kívül a' Gazdaság Tudományához alkalmaztatott Physica.

b) Az állatoknak Anatomiája, Physiologiája, és Pathologiája, és a' gazdaság Tudományához alkalmaztatott Chemia.

c) Pharmacia és a' Materia Medica, vagy az Orvosi Szerekrüt való tudomány, és a' Therapia: melyekkel a' Veterináriabeli vagy is az Állatok orvoslást tárgyzó Cursus el vegeztetvén, még tanítottat

nak az Orvosi Politziának, az Anthropológiának a' Diätetikának fő tzičkelyei.

A' Pristaldusokra nézve különöffen:

a) Az Uradalmi Törvényes Sessiókban és Ur Székeken való Praxis.

b) Az Uradalmi Józszágok kormányozását illető Instructio.

c) A' Fiskálisok számára kiadott Instructio.

d) A' Pristaldusokat illető Instructio.

Jelentés tételik végezetre arról is, hogy minekutánna a' Georgiconi Institutumban több olly ifjak találtatnak, kik a' magok költségeken az Institutumi Tudományokat jelesen el végezvén, gazdaságbéli applicatiót keresnek; hogy ha tehát némely Uraságoknak ollyas ifjakra szükségek léfzen. tesszen magokat ezen folyó Augustus hólnapban a' Georgiconi Institutum előjáróinál irásban jelenteni, a' kik az ollyas ifjak eránt bővebb tudósittással fognak szolgálni.

Keszthelyen 18-ik Juliusban 1805.

Mélt. Gróf Tolnai Fesztetits György
Keszthelyi Georgikonbeli Tifztsége.

* *

Jakobaeer Fridriknek nyomtatásra engedte-
tett, és másokat ki rekesztő Szabadsága.]

Mi Második Ferentz, s. a. t. Ezen irásunk által emlittyük, hogy Lipsiai Könyváros *Jakobaeer Fridrik* alázatoson előnkbe terjesztvén azon munkának, melynek titulusa *Dictionario Italico-Tedesco, et Tedesco Italico* négy darabokba lejendő ujj kiadására való Izándékát, egyfzersmind alázatosan esedezett, hogy az ezen kiadásra megkivántató számos költségekre való

tekintetből, és az újra való káros nyomtatásnak megakadályoztathatására nézve nékie ehhez a' munkához a' mi Cs. és Cs. K. nyomtatásra való, és másokat kirekesztő *Privilegiumunkat* engedni méltóztatnánk: Mi azért az ő alázatos kérését helybe hagyván, és egyfzersmind meg fontolván, hogy a' fentebb említett munkának kiadása a' Közönségnek hasznos lesz, és hogy arra nagy költségek kívántatnak, és hogy máfok könnyen felindíthatnak annak ujjonnan való nyomtatására; elvégeztük magunkba, hogy az említett Szókönyvnek kiadására egymás után következő 5 ezrtendőig tartó, *nyomtatásra való, és másokat kirekesztő szabadságot* adjunk. Meg engedjük azért Jakobaeer Fridriknek ezen szabadságot egész Cs. és Cs. Kir. 's Fejedelmi Hatalmunk szerént ezen írásunk által úgy, hogy ő tsak maga egyedül éhellen ezen szabadsággal, és senkinek szabad ne legyen, az ő akaratja nélkül, a' mi Felséges személyünk ellenére és 10 márk arányokra, 's minden nyomtatványok' elvételére való büntetés alatt, az említett munkát azon 5 ezrtendők le folyta alatt, a' mi Cs. és Cs. Kir. 's Fejedelmi Birodalmunkban, kiadni, újra nyomtatni és el adni. Ezek szerént minden mostani, és ezután lejendő Felsőségeknek, mind Udvari mind Tartománybéli Dicastériumok' Elölülőinek, Birodalombéli, Marchalloknak, Praelatusoknak, Grófoknak, Báróknak, Nemeseknek, Tiszteknek, Kapitányoknak, Burggrófoknak, Tartománybéli Fő Bíráknak, Konzuloknak, Bíráknak, Tanácsosoknak, Polgároknak, Tanátsbélieknek, és akármely Karban Hivatalban 's Méltóságban levő minden Híveinknek, különösen pedig minden Bétsi ezen mi residentiális Városunkbéli, 's más egyéb Cs. és Cs. K. Tartományi nkbéli városokban, 's he-

lyekben lévő Udvari, és Közönséges Könyvnyomtatóknak, Könyvárosoknak és Könyvnyomtatóknak parantsoljuk : hogy az említett Jakobseer Fridriket, mint a' ki a' nevezett munkának kiadására való jussal egyedül bír, és azokat, a' kiknek azon Szókönyv kiadására talám ő maga telyes hatalmat engedne, vagy a' kikre azt bízna, azon nevezett szabadsággal tsendesen és nyúgodalmasan élni engedjék, és őtet semmi féleképpen ne háborgassák, sem másoktól háborgattatni ne engedjék; a' mi Felféges személyünk ellenével, és a' fellyebb meghatározott 's el nem engedhető büntetés alatt, melynek egy része a' mi Kints - Tárunknak, más része pedig a' megsértetettnek esik. Ez a' mi valóságos akaratunk, és igyekezetünk, melynek bizonyosságára, és nagyobb erőllégére ezen írásunkat tulajdon kezünk aláírásával, és a' Cs. és Cs. Kir. 's Fejedelmi nagyobb Petféttei megerőllítettük. Adattott a' mi Fő és residentiális városunkba Bétsbe, Junius hónapnak 10 ik napján, Ezer nyóltzsfáz ötödik Esztendőben, a' mi Római Országulásunknak tizen harmadik, örökös Országulásunknak pedig tizen negyedik Esztendejében.

F e r e n c z, &c. &c.

* * *

Harmad szori Hiradas.

Tek. Nemes Nyitra Vármegyében helyheztetett Helységben Holitson, az oda való Császári, és Cs. Kir. Familia ösi uradalmának Fő Directiója, a' jövő Augustusnak 19-ik napján tartatandó közönséges licitatio, avagy Kótyavetye alkalmatosságával, következő Spanyol eredetű juh darabokat fog el adattatni, úgymint : 1) Néhány száz darab hafzna vehető, leg finomabb Spa-